

21.02.2010 Kivi-Vigalas

Head vallakodanikud ja külalised! Head saabuvat Eesti Vabariigi 92. aastapäeva!

92 aastat on inimese jaoks pikk, kuid riigi jaoks lühike aeg. Meie riigil on olnud aga selle aja jooksul 3 väga olulist pöördepunkti, mida on hästi kirjeldanud Leo Kunnas.

I Vabadussõda – raua ja verega sündinud riik

Vabadussõja alguseks olid meil head eeldused, et luua võitlusvõimeline sõjavägi. Me ei olnud armeetu maarahvas, küll aga maata. Vabadussõja võidule aitas kaasa see, et toonase noore riigi poliitiline juhtkond suutis leida ja välja pakkuda enamikule Vabadussõja võitlejatele ühe selge, arusaadava ja innustava motiivi – võidame sõja, saate maad.

Vabadussõja lõpuks oli Eesti sõjaväkke mobiliseeritud umbes 86 500 inimest. Eesti sõjahaudade liidu andmetel langes, suri haavadesse ning haigustesse kuni 1. märtsini 1920. aastal 6127 Eesti sõjaväelast. 689 inimest langes punase terrori ohvriks. See oli Eesti iseseisvuse ja vabaduse hind, mis meie eelkäijatel tuli maksta.

Täielikku ühtsust polnud

Teatud Vabadussõja aspekte on vähe kajastatud. Umbes 15 000 eestlast astus punaarmeele ning osa neist võitles ka Eesti Vabariigi vastu. Eesti poolel hukati mitusada inimest kui väeteenistusest keeldujat, desertööri ning mässajat. 1921. aastal oli vaja välja kuulutada spetsiaalne amnestia neile, nn rohelisele pataljonile (kelle hulgas oli palju jõukate taluperede poegi), kes olid Vabadussõjast kõrvale hoidunud ning metsadesse varjunud.

Need seigad näitavad, et täielikku rahvuslikku ühtsust pole paraku mitte kunagi võimalik saavutada. Samas ei suuda need pisendada fakti, et enamik võitlusvõimelistest eesti meestest, nagu ka paljud venelased, baltisakslased ja teiste Eestis elavate rahvuste esindajad, olid valmis Eesti iseseisvuse eest võitlema, tegid seda ning võitsid.

II 1939 – vabaduse kaotamine

1939. aastal kehtinud Eesti relvajõudude sõjaaja koosseis oli 104 364 meest, muu hulgas kolm jalaväediviisi ja kuus brigaadi. Kehtiv mobilisatsiooniplaan nägi ette mobilisatsiooni teostamise 72 tunni ehk kolme ööpäeva jooksul. Eestil olid olemas sõjalised eeldused, et kaitsta iseseisvust ja vabadust.

1939. aasta sündmustes on tegelikult kaks kuupäeva, mille tähendust pole piisavalt mõistetud. Kõigepealt 2. september: päev pärast Teise maailmasõja algust oli kriitiline hetk, mil riigi juhtkond pidi mõistma, et senine maailm on jäädavalt põrmu varisenud, ning alustama varjatud mobilisatsiooni reservväelaste kutsumisega õppustele. Ning teine, viimane võimalus 18. septembril, päev pärast Nõukogude vägede sissetungi Poolasse. Pärast seda ei saanud ju ühelgi mõtleval inimesel jääda kahtlust, mis on ees ootamas. Et sel päeval mobilisatsiooni välja ei kuulutatud ning sõjaks ettevalmistusi ei alustatud – see otsus määras toonase Eesti Vabariigi saatuse.

Hääletu alistumise põhjustas Eesti poliitiline, mitte sõjaline nõrkus. Selle põhjustas demokraatia puudumine ning sellest tulenevalt rahva otsustusõiguse puudumine. Eesti kodanikkond või nende valitud esindajad seda otsust ei teinud. Otsuse tegijaid polnud rahvas valinud ning rahva arvamust selle otsuse kohta ei küsitud.

III 1991 - taasiseseisvumine

Armeetu rahvas olime 1991. aastal. Meil polnud rahvusväeosi Nõukogude armees ning eesti soost kaadriohvitserkond oli väikesearvuline. **Siiski olime jõudnud rahva algatusel taasasutada kaitseliidu.**

Kõigest hoolimata saavutasime Vana-Hiina sõjandusteoreetikut Sun Zid parafraaseerides absoluutse võidu – Eesti iseseisvus õnnestus taastada ilma sõja ja ühegi ohvrita.

Absoluutse võiduga on vaid üks probleem – selle suurus pole inimteadvusele täielikult hoomatav ning seepärast ei pruugita seda vääriliselt hinnata. Samuti võib tekkida illusioon, et säärased haruldased võidud on tavapärased ning enesestmõistetavad.

Tänapäev

Ajalugu on tõestanud, et kodanikualgatus ja demokraatia on riigi tugevaim alustala. Tahtes muuta maailma peame alustama iseendast. Ka täna oleme Kivi-Vigala keskuses, kus külakeskuse ja keskväljaku taastamisse on andnud panuse väga paljud Vigala inimesed.

Vahva sõduri Švejki juhtumistes on stseen hullumajast, kus üks hull seletab teisele hullule, et meie maailma sees asub teine veelgi suurem maailm. Samuti usun ka mina, et nii nagu inimene kasutab tavaliselt ära väga vähe oma võimetest, on ka Vigala vallas peidus palju kasutamata võimalusi - kaugelt rohkem, kui välja paistab.

Me ei saa alati valida tööd, mida teeme ja olukordi, kuhu satume, kuid me saame valida oma suhtumist ja hoiakuid. Meie võimuses on olla kohal, olla hingega asja juures. Meie võimuses on hoolida oma kaasinimestest ja aidata abivajajaid. Vigala asi on meie kõigi ühine asi. Me saame iseendast suuremaks vaid siis, kui igaüks oma õla alla paneb. Soovin koostööririkast uut valge metalltiigri aastat!

Järgnevalt anname välja valla tänukirjad parimatele “tegijatele”:

1. Vigala valla aukodanik – Ester Alekand
2. Ettevõtjad – ERA Valduse AS, S.S. Vigala Puu, Vigala Latte OÜ, Vigala Piimatööstus OÜ, Sanel Bags OÜ, VH Ehitusteenused OÜ

Tänane sünnipäev on teistsugune kui eelnevatel aastatel. Ka pealkiri on sümboolne “Meie paremas maailmas”. Soovin kõigile head kontserdielamust, millele järgneb sünnipäevalaud!